

LANDSHÖVDINGEN
I STOCKHOLMS LÄN

Stockholm den 13 februari 2004

Ekobrottsmyndigheten
Box 820
101 36 Stockholm

Rapport om den ekonomiska brottsligheten

Härmed överlämnas, i enlighet med F 1997: 899, rapport om den ekonomiska brottsligheten i Stockholms län.

Mats Hellström

Mats Hellström

Innehållsförteckning

SAMEB rapport

- Bilaga 1. Översiktbild redovisad kontant försäljning
- Bilaga 2. Skrivelsen typgodkända kassaapparater
- Bilaga 3. Skrivelsen absurditeter i sekretesshänseende
- Bilaga 4. Skrivelsen bemanningsföretag m.m
- Bilaga 5. Skattemyndighetens bidrag till rapporten
- Bilaga 6. Kronofogdemyndighetens bidrag till rapporten
- Bilaga 7. Tullverkets bidrag till rapporten
- Bilaga 8. Migrationsverkets bidrag till rapporten
- Bilaga 9. Länsstyrelsen bidrag till rapporten
- Bilaga 10. Försäkringskassan bidrag till rapporten
- Bilaga 11. Polismyndighetens bidrag till rapporten
- Bilaga 12. Förteckning över deltagare i SAMEB

SAMEB:s årsrapport för 2003, Stockholms län.

Läget i fråga om den ekonomiska brottsligheten

Inledning

En väsentlig del av skatteundandragande är hänförligt till svartarbete/oredovisade inkomster. Vidare finns det skatteundandragande av betydande omfattning inom det internationella området och då främst moms och kapital. Slutligen kan nämnas skatteundandragandet inom personbeskattningen.

Betydande samverkan sker mellan SAMEB:s myndigheter även vad gäller annan allvarlig brottslighet.

Inom ramen för SAMEB:s uppdrag har ett flertal samverkansprojekt initierats och genomförts.

Samverkansprojekten kan insorteras under ett antal huvudrubriker som beskriver de mest angelägna områdena där riktade åtgärder måste sättas in.

Dessa är:

1. Svartarbete/oredovisade inkomster
2. Internationella transaktioner
  - 2.1 Moms
  - 2.2 Kapital
3. Ekobrottslighetens servicefunktioner
4. Andra skatterelaterade risk- och brottsområden
5. Livsmedelsprojektet
6. Annan brottslighet
- 7-11 utgör svar på frågor ställda till SAMEB

1. Svartarbete/oredovisade inkomster

1.1 Operation Krogsanering

Ett samverkansprojekt mellan Länsstyrelsen, Polismyndigheten i Stockholms län, Skatteverket region Stockholm, Migrationsverket, kommunernas tillståndsenheter och Ekobrottsmyndigheten. Syftet med projektet är att få bort oseriösa näringsidkare. Länsstyrelsen samordnar inspektioner ute på restaurangerna tillsammans med utöver ovan nämnda myndigheter även Kronofogdemyndigheten, Tullverket, Försäkringskassan, Miljöförvaltningen och Räddningstjänsten. Exempel på oegentligheter som uppdagas vid inspektionerna är asylsökande med AT-und (undantag från skyldigheten att inneha arbetstillstånd) som arbetar men uppbär fullt bidrag från Migrationsverket. Detta projekt har pågått i 10 år och har kommit att stå modell för andra regioner.

1.2 Restaurangprojektet

Projektet är ett samverkansprojekt mellan Skatteverket region Stockholm, Ekobrottsmyndigheten och Länsstyrelsen. Projektet startade mars 2003 och kommer att pågå under år 2004. Syftet är att göra fördjupade kontroller. 50 –talet revisioner har påbörjats varav ca hälften har lett till brottsanmälningar. De hitintills genomförda skatterevisionerna tyder på ett skatte- och avgifts undandragande på ca 1 miljon kr per reviderad restaurang. Skatteundandragande har skett huvudsakligen med hjälp av manipulerade kassaapparater. Se bilaga hämtad från länsstyrelsens inspektioner med ett stapeldiagram som visar dels kassan från en normal kväll, dels från två oannonserade inspektioner.

Det kan konstateras att det blir allt mer vanligt med restaurangöverlåtelse i samband med att kontroller genomförs. För att säkra betalning för kommande uppdebiteringar har betalningssäkringsinstitutet använts.

1.3 Riksprojektet Svart arbetskraft

Syftet med projektet, som har pågått sedan år 1998, har varit att genomföra en kartläggning av omfattningen av det skatterelaterade fusket inom byggbranschen. Kartläggningen har lett till att ett förslag om obligatoriskt entreprenadkonto har lämnats till departementet. Förslaget går i huvudsak ut på att huvudentreprenören innehåller medel till dess underentreprenören fullgjort sina skyldigheter.

I avvaktan på genomförd lagstiftning fortsätter projektet. Ett effektivt sätt att störa aktörerna, är att bryta kedjan av betalningsströmmar.

1.4 Enpersonsföretag (tidigare GNS-projektet)

Ett projekt mellan Skatteverket region Stockholm, EBM, Tullverket och Finanspolisen. Projekt som startade 1999 och har successivt utvecklats och utökats. Syftet är att upptäcka oredovisade intäkter hos små och medelstora företag. Totalt har projektet upptäckt 243 miljoner kr oredovisade intäkter under år 2003. Projektet har ingen specifik branschriktning.

1.5 Kontroll av nyregistrerade företag

Projektet har bedrivits under år 2003 inom Skatteverket.

Syftet med projektet har varit:

1. Genom en kontinuerlig uppföljning av nyregistrerade företag hitta fungerande former för snabb identifiering, uppföljning och kontroll av ”riskföretag”
2. Upptäcka och genom ett antal utredningar undersöka hur nyregistrerade företag utnyttjar skattesystemet i skatteundandragande syfte
3. Återkalla F-skattesedel när återkallelsegrunder föreligger och underrätta kända uppdragsgivare/inbetalare

2. Internationella transaktioner

2.1 Moms på tjänster

Utredningar avseende skattefusk inom området "Moms på tjänster" har hittills i huvudsak inriktat sig på telekommunikationer. Här finns två inriktningar. Dels skattebedrägerier med pre-paid telefonkort för telefoni i fasta och mobila nät, dels skatteundandraganden inom den fasta telefonin. Skattebedrägerierna avseende telefonkortet avser både skenexport av dessa med åtföljande förlust av stora momsbelopp och en branschspecifik utveckling där försäljningen från subdistributörernas sida redovisas i form av ospecificerade dagskassor. Nedanför en viss nivå i kedjan finns alltså ingen dokumentation om vem som köpt eller till vilket pris. En del av den försäljning som sker i kiosker och närbutiker redovisas inte till alla delar.

På den fasta telefonins område tappar TeliaSonera ca 3 % i marknadsandelar årliga. Andra operatörer tar över på en hårt konkurrensutsatt marknad. Ett sätt för de nytillkomna operatörerna att förbättra kalkylen är att påstå att tjänsten tillhandahålls från ett annat EG-land (med lägre momssatser). I vissa fall deklarerar skatten i detta andra land, i andra fall inte. Sverige tappar därigenom skatteunderlag.

2.2 Kapital

Kontroll av incitamentsprogram har pågått under år 2003. Detta främst av personaloptioner men även av aktiesparprogram. Projektet har bedrivits sedan år 1999 och erfarenheterna från projektet visar tydligt på ett kontrollbehov eftersom skatteundandragandet har visat sig vara av betydande omfattning.

3. Ekobrottslighetens servicefunktioner

PRV projektet (Patent- och registreringsverket)

Ett projekt mellan Ekobrottsmyndigheten och Patent och registreringsverket i syfte att ta fram metoder för att tidigt lokalisera bolag vars företrädare kan misstänkas för ekonomisk brottslighet.

Inriktningen har varit att granska bolag som ej inkommit med årsredovisning det senaste året. Det har lett till ca 100 brottsanmälningar.

4. Andra skatterelaterade risk- och brottsområden

4.1 Taxiprojektet

Ett samarbetsprojekt mellan Skatteverket region Stockholm, Ekobrottsmyndigheten och olika trafikenheter vid Polismyndigheten i Stockholms län, under tiden februari 2002 till september 2003, där skattemyndigheten har genomfört en samordnad kontrollaktion mot taxiföretag. Skattemyndigheten har anmält ca 70 ärenden till EBM.

4.2 Kontroll av maskinellt nolltaxerade

Ett projekt inom Skatteverket i nära samarbete med socialkontoren i länet och Kronofogdemyndigheten. Syftet med projektet är att identifiera personer för vilka indikationer finns på ekonomisk aktivitet. T.ex. innehav av båt, bil eller andra typer av kontrolluppgifter, trots att de är maskinellt nolltaxerade

5. Livsmedelsprojektet

Projektet är ett samverkansprojekt under Ekorådet i syfte är att klargöra omfattningen av det organiserade skatteundandragandet inom livsmedelsbranschen mellan företag. Kartläggningen har genomförts i samverkan mellan Ekobrottsmyndigheten och Skatteverket. Kartlägningsarbetet övergår vid årsskiftet 2003/2004 till en utredningsfas. Projektet inriktas mot gränsöverskridande handel såväl EG-länder som med länder utanför EG.

Förutom Skatteverkets fiskala kontrollverksamhet deltar Skattebrottsenheten (SBE) i projektet. Dels genom att biträda åklagare i brottsutredningar, och dels genom underrättelsearbete med bland annat spaning och registerbearbetning. Även underrättelsearbete har genererat brottsanmälningar till Ekobrottsmyndigheten.

6. Annan brottslighet

6.1 Gäldenärsprojektet

Syftet är främst att i projektform få kontakt med och utreda ett stort antal okända gäldenärer med skuld överstigande 500,000 kr i syfte att öka betalningsbenägenheten.

6.2 Carlsberg bryggeri

Ett exempel på myndighetssamverkan mellan Åklagarmyndigheten i Stockholm, Polismyndigheten i Stockholms län och Ekobrottsmyndigheten är den s.k. Carlsbergsutredningen, bedrägerier av anställda riktade mot bolaget.

7. **Analys och kommentarer till centralt producerad statistik och annat material som belyser omfattning, utveckling, trender m.m.**

Varje myndighet tar naturligtvis fram statistik som är relevant för myndighetens verksamhetsanalys. Den centralt framtagna statistiken har därför ett begränsat värde för den enskilda myndigheten.

8. **Förslag till centralt samordnade operativa åtgärder inom ekobrottsområdet**

Vi har i dagsläget svårt att se ytterliggare behov av centrala operativa samordnade åtgärder och projekt.

9. Förslag till utveckling av kontakter mellan den centrala och den regionala nivån

Innan eventuella beslut fattas centralt om ett projekts inriktning och omfattning är det av vikt att det är förankrat i hela kedjan.

10. Förslag till åtgärder på central nivå för att utveckla det brottsförebyggande arbetet

Det går inte att genom lagföring av individer helt förhindra uppkomsten av ekobrott. Den effektivaste metoden att förhindra möjligheten till ekobrott är en aktiv preventiv verksamhet.

En metod härvidlag kan vara allmän upplysning. Denna metod har använts under åren 2002-03 inom SAMEB, främst av Ekobrottsmyndigheten och Skatteverket gemensamt, och varit inriktad på besök hos näringsidkare för att främst informera dem om regelsystemet. Förfarandet minskar förhoppningsvis antalet mindre omfattande regelöverträdelser.

Vad gäller den mer omfattande och allvarliga Ekobrottslighetens torde det effektivaste motmedlet var ett effektivt och preventivt regelsystem som försvårar uppkomsten av ekobrott. Här kan särskilt framhållas klara och enkla regler samt system som inte är allt för beroende av den enskildes betalningsvilja. SAMEB har bl.a. framfört önskemål om kontrollerbara kassaapparater, som inte är manipulerbara. Sådana förhållanden snedvrider också konkurrensen och är allmänt demoraliserande.

11. Behovet av förändringar i lagstiftningen inom ekobrottsområdet.

Tidigare av SAMEB ingivna förslag till lagändringar bifogas

- skrivelsen, typgodkända kassaapparater
- skrivelsen, absurditeter i sekreteshänseende
- skrivelsen, bemanningsföretag m.m.